

BUTLLETÍ ELECTRÒNIC DE LA SOCIETAT CATALANA DE CIÈNCIA-FICCIÓ I FANTASIA

Maig - Juny 2007. Número 04

Editorial

CIÈNCIA-FICCIÓ:

la metàfora del boletaire

Si és que sou boletaires, boletaires dels de debò vull dir, no us he d'explicar res. De bolets n'hi ha i segur que sabeu on trobar-los, no ens enganyem, que tots tenim el nostre racó. Un altre tema és que n'hi hagi molts o que n'hi hagi pocs, que sempre hi ha anys més bons que d'altres, o que els que hi ha no siguin rovellons i els vostres companys de cistell, si és que no són com vosaltres, boletaires autèntics, us mirin per sobre de l'espatlla quan apareixeu amb una bona quantitat de lleteroles o de fredolics assegurant que són boníssims (tant o més que els rovellons!) i facin aquells ulls barreja de condescendència i llàstima amb un toc de burleta que, sense que els calgui obrir la boca, sembla que us estiguin dient "Pobre diable!".

Si és que sou boletaires, boletaires dels de debò vull dir, segur que us empipa trobar-vos pel bosc tota una caterva de "nouvinguts" armats de cistells nous de trinca, ganivets de quinze funcions (incloses la de raspallet dissenyat només per a treure la brossa dels bolets comestibles, i el GPS miniatura especial per a situar erols) i d'una bossa de costat (de teixit ecològic i colors naturals, això sí, i disseny de General Maizena o d'Armando Gonsàles "pour homme"...) plena de fitxes de la col·lecció "El bon boletaire" que regalaven amb el dominical de no sé quin diari, de llibres tipus "L'art de collir bolets", "El bolet de la A a la Z" o, encara pitjor, "Del bosc a la taula sense por d'enverinar-se: Tot el que cal saber abans de collir un bolet", una lupa, la farmaciola dels antídots i, naturalment, el telèfon mòbil programat per a trucar a l'institut de toxicologia més proper en cas de contacte involuntari amb alguna espècie sospitosa.

Per si no ho heu notat, parlo dels boletaires mediàtics.

Els boletaires mediàtics són un perill com molts altres mediàtics (que no pas tots, tampoc

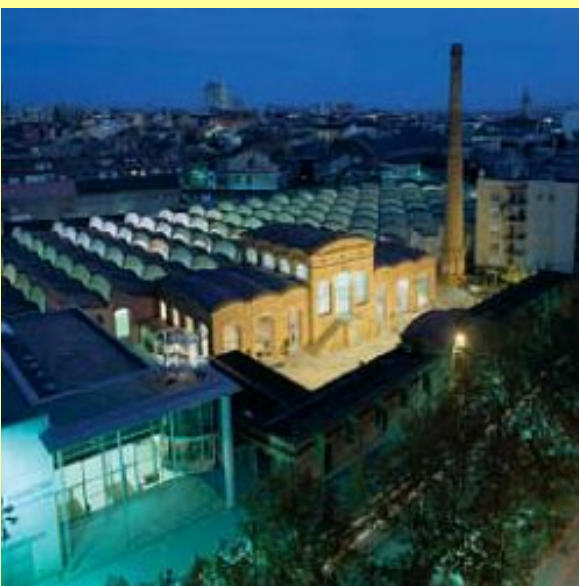
no exageréssim!) que pontifiquen sobre una cosa que no coneixen, però que han vist a la tele i, per tant, evidentment deu ser veritat, vist que, a més, surt a tots els seus manuals amb fotos i tot i això va a missa, però que en realitat acaben collint només els rovellons i els rossinyols "de tota la vida" per si de cas aquella foto, tan bonica, és fruit d'un Photoshop qualsevol o per si fos veritat que el molleric i el mataparents són gairebé clavadets i amb la lupa no es distingeixen els "espirogramotubs en diagonal inversa" (i això què dimonis és???) , i per tant, si l'any és dolent, poden passar més gana que els mestres d'escola i els músics d'abans plegats, menjant rovellons TresPins (que tenen totes les garanties higièniques i els controls de qualitat certificats) o bé pagar preus astronòmics a la plaça per cent grams de bolets farcits de cucs.

Els boletaires mediàtics parlen molt del que no saben, però en parlen molt bé. De vegades això fa que molts boletaires aficionats, que en realitat són boletaires autèntics encara que ells potser no ho saben, no gosin obrir la boca en la seva presència i es comprin, de vegades d'amagat, "Cent cinquanta mil preguntes bàsiques sobre la micologia aplicada" (edició en rústica) per estar al nivell.

Boletaires aficionats: Deixeu-vos de punyetes! Si us agraden els rubiels, les sabateres, les gírgoles, els carlets, els camagrocs, les trompetes, les palomes, els esclata-sangs, els surenys, els moixernons, els reigs... no tingueu manies, disfruteu-los! Que ja ho sabem que el rovelló passa per ser el rei, però on hi hagi la república...

bea puig

NOTÍCIES

Barcelona Ciència 2007

En ocasió de l'Any de la Ciència, el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya s'ha sumat al programa Barcelona Ciència 2007, que té per objectiu reforçar la cultura científica i difondre-la perquè tothom se'n faci seu el patrimoni. Dins aquest programa, set centres de ciència han creat el Tiquet Ciència, que, per 18,50 €, permet accedir al Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, al Museu de Ciències Naturals i al Parc Zoològic de la Ciutadella, al Museu Marítim, a l'Institut i Jardí Botànic, al

CosmoCaixa i al Museu Agbar. També al Palau Robert, a Barcelona, es presenta fins al 31

de juliol l'exposició "Apropa't a la ciència". I hi ha un complet programa de conferències durant l'any. En podeu trobar el programa [al web del museu](#).

Taules rodones sobre el canvi climàtic i la literatura al cinema

Dins les III Jornades de la revista "Serra d'Or" que tindran lloc a la Pedrera (Centre Cultural de la Caixa de Catalunya, passeig de Gràcia, 92, Barcelona) el mes de maig, el dijous 10, a les set del vespre, hi haurà una taula rodona amb el títol "Canvi climàtic: canviem nosaltres per no canviar el clima". Els participants hi seran: Josep Garriga (director de l'Oficina del Canvi Climàtic), Marc Estiarte (ecòleg), Florenci Rey (home del temps) i Javier Martín Vide (geògraf), que també hi farà de moderador. El text de la proposta diu: "Ja es pot afirmar que vivim en un país més càlid que vint anys enrere, i tot assenyala que l'escalfament a escala planetària continuarà si no canviem profundament el sistema de desenvolupament i les pautes de consum. De la ciència a la política, del poble als mitjans de comunicació, tots ens hi hem d'esforçar."

L'endemà, divendres, 11 de maig, a les dotze del migdia, hi haurà una taula rodona sobre "Cinema i literatura: adaptacions de literatura catalana", amb la participació de Xesc Barceló (guionista i adaptador, que va participar a l'encontre de Vilanova de 1997 i va adaptar per a TV3 el *Mecanoscrit del segon origen*), Pau Garsaball (guionista i adaptador), Ventura Pons (director cinematogràfic) i Paco Poch (productor), que també hi farà de moderador. L'enunciat de la taula rodona diu: "El cinema és una eina important per a la divulgació de la literatura, i alhora la literatura és un planter d'idees per al cinema. Realitzadors de cinema i guionistes i adaptadors conversaran sobre tot el procés que s'amaga entre la lectura d'una novel·la i la projecció d'un film."

Exposició de CF

El passat dia 15 de març es va inaugurar a la Biblioteca Pompeu Fabra de Mataró l'exposició *Ciència ficció: una mirada al futur* produïda per la Diputació de Barcelona i l'Obra Social Caixa de Sabadell el comissari de la qual és el catedràtic de la UPC i director de la col·lecció "Nova Ciencia Ficción", Miquel Barceló.

L'exposició fa un repàs a les característiques més destacables de la ciència-ficció i en especial als temes recurrents en molts dels seus llibres: el viatge a l'espai, els extraterrestres, els robots, els viatges a través del temps, entre d'altres.

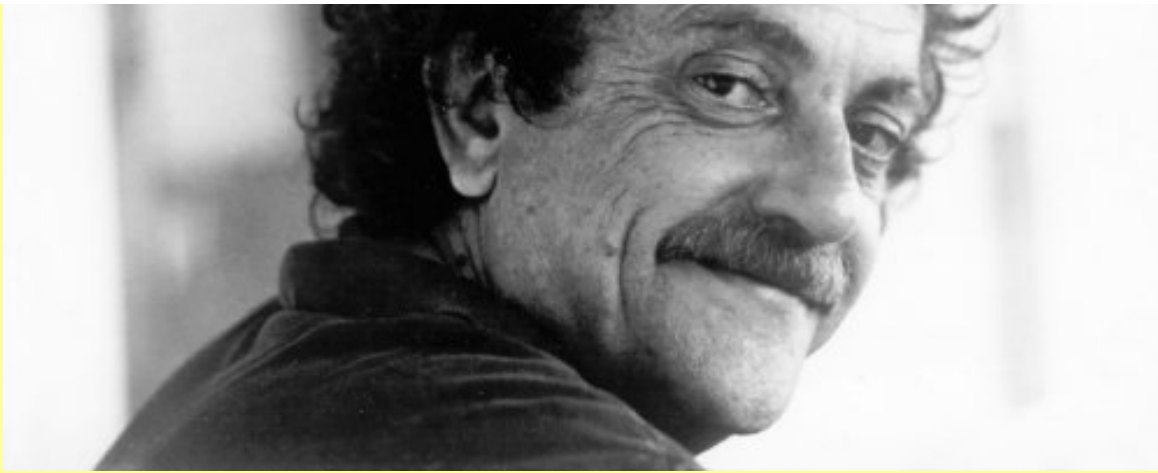
Seguint l'obra d'autors clàssics del gènere, com Orwell, Asimov o Clarke, fins a arribar al ciberpunk, l'exposició proposa un interessant recorregut per les claus d'aquest univers narratiu, que despertarà múltiples complicitats al visitant. Després del seu pas per Mataró, l'exposició es podrà veure a diferents biblioteques de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la demarcació de Barcelona. En concret, l'itinerari previst per als propers mesos és: Llinars (abril), Abrera (maig), Terrassa (juny), Tordera (juliol), Moià (agost), Vilanova i la Geltrú (setembre), Sabadell (octubre), Santa Coloma (novembre) i Sant Boi de Llobregat (desembre).

COMIAT

HA MORT KURT VONNEGUT JR.

"12 d'abril del 2007" és la data que figurarà a la seva tomba al costat d'"11 de novembre de 1922", però potser va morir

molt abans, a finals del segle passat, quan va decidir que ja no escriuria més (la seva darrera novel·la, *Timequake*, es va publicar el 1997). És clar que aquella va

ser una defunció

temporal, perquè Vonnegut no era dels qui saben quedar-se callats. La seva resurrecció, no gaire després, ens va portar un Vonnegut multimèdia per al segle XXI, carregat d'articles periodístics, exposicions de dibuixos, una portada d'un CD, un llibret per a una òpera, un disc on llegeix textos seus musicats i una bona dosi d'agitació política.

És el primer Vonnegut, però, el qui passarà a la història. El seu humor intel·ligent, el seu estil irreverent, les seves frases curtes i punyents o la seva imaginació desbocada formen part dels trucs que tota una generació d'escriptors ha après a copiar. Les seves novel·les són simplement inclassificables. Pots estar enmig d'un drama bèl·lic i trobar-te de cop i volta en un planeta d'una galàxia remota, com a *Slaughterhouse five*. O gaudir amb una comèdia romàntica que acaba amb la destrucció de tot rastre de vida sobre la Terra, com és el cas de *Cat's cradle*. Ens pot presentar una distopia capaç de deprimir el més optimista, com a *Player's piano*, plantejar-nos els límits difusos entre el bé i el mal, com a *Mother night*, o fer-nos riure amb les idees surrealistes encadenades de *The sirens of Titan*. Pocs escriptors tenen el valor per a ser tan originals sense renunciar a arribar a un públic ampli.

Vonnegut no és estrictament un escriptor de ciència-ficció, almenys ell no s'hi considerava, però a pràcticament totes les seves novel·les hi apareixen elements fantàstics. Tot i això, la seva influència és palesa en més d'un autor del gènere i sovint és venerat pels afeccionats com un dels pares de la ciència-ficció humorística moderna.

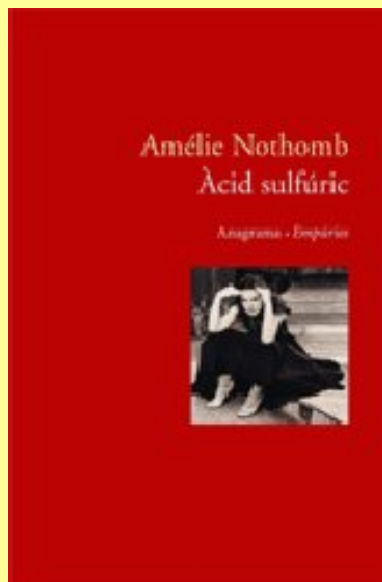
The sirens of Titan potser és de les poques que es podria classificar ortodoxament com a ciència-ficció, encara que segurament Vonnegut s'enfadaria si ho féssim. No era una persona a qui li agradessin les etiquetes i les normes. Per què la imaginació no es pot deixar córrer lliurement si no és que t'atinguis a les normes preestablertes que defineixen els gèneres? Per què no poden sortir extraterrestres enmig d'un al·legat contra la guerra? Treu això rellevància al que s'està dient? Pocs escriptors i lectors se senten còmodes creuant aquestes estrictes barreres formals que governen la literatura i aquesta és potser l'ensenyança més important que podem treure de l'obra de Vonnegut: no ens limitem a nosaltres mateixos, no ens encasellem, no deixem que ens diguin el que es pot fer i el que no es pot fer.

Vonnegut ens ha regalat algunes perles per a l'imaginari col·lectiu, com l'inexistent escriptor de ciència-ficció Kilgore Trout o l'arma definitiva, el perillós Ice Nine, i no el perdonarem mai per no haver acabat la seva novel·la *If God Were Alive Today*, que els fans esperàvem amb gran expectació. El darrer llibre original de Vonnegut va sortir el 2005 (*A man without country*), una col·lecció curta d'assajos on no s'estava de criticar de gust el govern republicà de Bush i els seus sequaços, que sorprenentment va ser un petit best-seller.

Kurt Vonnegut Jr. ha mort avui i aquest cop va de debò. Tenia 84 anys quan va ensopegar a casa seva fa unes setmanes i va patir un traumatisme cranial. Una caiguda estúpida és tot el que ha calgut per a silenciar un dels escriptors més espectaculars que ha sortit mai dels Estats Units. Ara sí que se'ns han acabat per sempre els seus textos irònics i banyats de fantasia. Vonnegut tenia una frase preferida que repetia sovint: "Si realment vols decebre els teus pares i no tens valor per a ser gai, fes-te artista". El món ha tingut molta sort que Vonnegut demostrés poc respecte pels seus progenitors i fos un poruc.

Salvador Macip

LLIBRES

Àcid sulfúric d'Amélie Nothomb.

Tr. Ferran Ràfols i Maëlle Monneire. "Empúries.Anagrama", 56, Editorial Empúries, Barcelona, gener 2007.

Àcid sulfúric, la darrera novel·la traduïda al català d'Amélie Nothomb (Kolbe, Japó, 1967), té una arrencada colpidora. Una empresa productora de televisió segresta arbitràriament un gran nombre de persones, els embarca en vagons de bestiar i els factura cap a un camp de concentració que ha construït, farcit de càmeres de televisió. Paral·lelament, munta un càsting per reclutar els kapos que exerciran de torturadors. I a partir d'aquí

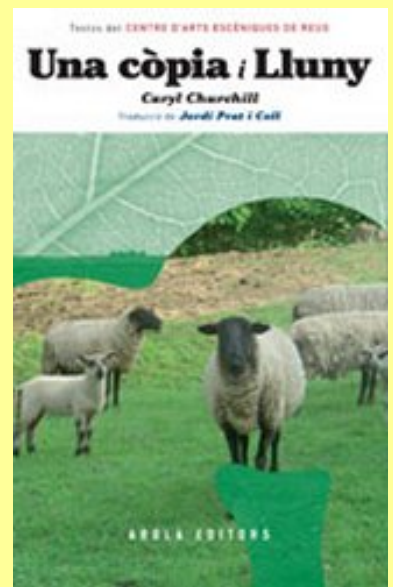
l'emissora comença a emetre en directe el xou d'impacte en què els teleespectadors podran assistir en viu i en temps real a la tortura i l'extermini d'una massa d'éssers humans, en un pendent degradador que culminarà amb l'oportunitat que el públic tevident decidirà cada dia quins del presoners seran executats, entre tortures. D'entre aquesta massa anònima, aviat es destacaran dos personatges emblemàtics, dues dones de vint anys: Pannonique, la virginal i seductora heroïna dels deportats, i Zdena, la noia elemental i primària que se sent realitzada en el paper de kapo opressor.

La novel·la, breu (cent quaranta pàgines de lletra grossa, amb capítols curts i talls entre escenes a la manera cinematogràfica), no estalvia reflexions i afirmacions contundents entorn de la responsabilitat última i definitiva del poble, de cada individu, en la situació degradant en què viu; o sigui que avança a repèl del demagògic i autocomplaent corrent actual que intenta encolomar a un ens imprecís anomenat la societat, o a una casta diluïda anomenada els polítics, o a alguns pobles concrets odiats i envejats o a un personatge llunyà com el president d'alguna gran potència aquella responsabilitat que és pròpia i indelegable de cadascun de nosaltres.

Un final potser massa previsible i tranquil·litzador voldríem que no arribés a dissoldre excessivament en l'ànim del lector l'empremta d'un text prou ple d'indignació i de denúncia per a merèixer ser tingut en compte.

A.M.J.

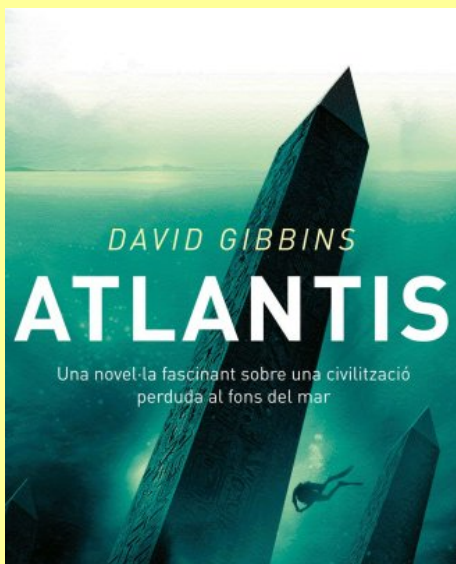
Una còpia i Lluny de Caryl Churchill.

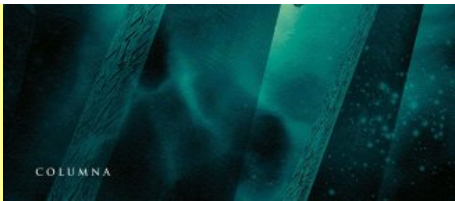

Tr. Jordi Prat i Coll. "Textos del Centre d'Arts Escèniques de Reus", 6, Arola editors, Tarragona, gener 2007.

Al butlletí núm. 3 ressenyàvem la representació d'*Una còpia* de Caryl Churchill. Ara se n'ha editat el text, juntament amb el de *Lluny*, una obra anterior de l'autora i que el mateix traductor i director, Jordi Prat, havia estrenat en català el 2003. El tema d'*Una còpia*, com ja vam comentar, és la clonació, i una de les interpretacions que en podíem fer és l'advertiment del perill de pensar que la felicitat, o si més no la tranquil·litat, poden estar en l'acceptació de conformar-nos a ser uns clònics. *Lluny* és una inquietant obra apocalíptica que també podem llegir en clau d'advertiment, que arrenca d'una violència tolerada en clau domèstica, continua amb una seducció per l'estètica de la crueltat i la mort, i que desemboca en un futur de violència i guerra generalitzades, en què fins els animals domèstics i salvatges prenen partit per uns o altres contendents. Manuel Molins feia observar fa poc que "el teatre no és per a representar, sinó representable", això és, que la literatura teatral també pot ser literatura per a llegir. Aquest volum de Caryl Churchill no desentonirà al costat d'altres obscures faules apocalíptiques, com les de John Wyndham. A.M.J.

Atlantis de David Gibbins.

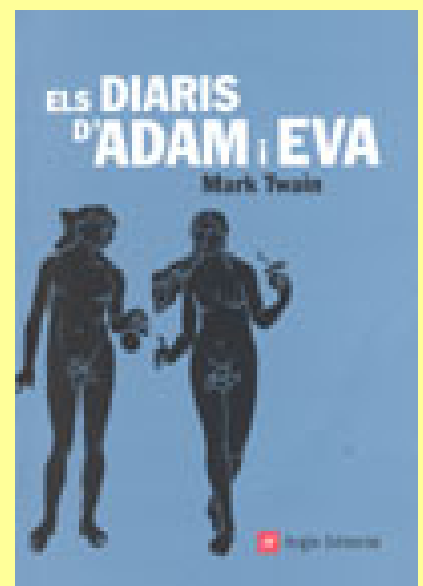
Tr. Marcel Farran. "Clàssica", 717, Columna edicions, Barcelona, desembre 2006.

El mite de l'Atlàntida ha seduït els nostres autors, de Jacint Verdaguer a Margarida Aritzeta passant per Màrius Lleget i Antoni Ribera, i també han estat ben rebudes entre nosaltres les traduccions, com la de la seductora novel·la de Pierre Benoit el 1988. Ara en tenim una nova aproximació, amb aquesta primera novel·la de l'arqueòleg submarí canadenc David Gibbins.

A *Atlantis*, a partir de diverses troballes arqueològiques quasi simultànies (un fragment de paper del grec Soló trobat embolcallant una mòmia a Egipte, un cercle d'or que reproduïx el disc de Faistos en un vaixell enfonsat prop de Creta...), l'autor basteix una hipòtesi sobre una possible Atlàntida situada al mar Negre fins fa poc més de nou mil anys, en una illa que és un volcà, a la manera verniana. Afegim-hi uns traficants fonamentalistes islàmics d'Abkhàzia, un submarí nuclear soviètic embarrancat amb tota la càrrega de míssils, i l'habitual repertori de marques d'armament i de ginys reals o poc o molt futuristes, i tenim un gruixut relat amb voluntat de best-seller que, tot i la hipòtesi seductora, treballada i documentada, pel nostre gust no arriba a envolar-se gaire. Al final els protagonistes anuncien una nova aventura, que ja s'ha publicat en anglès: *Crusader Gold*, que relaciona l'imperi romà amb els nazis.

A.M.J.

Els diaris d'Adam i Eva de Mark Twain.

Tr. Ernest Riera. "El far", 4, Angle editorial, Barcelona, desembre 2006.

Mark Twain tenia vint-i-quatre anys quan Darwin va publicar *L'origen de les espècies*, i de seguida va prendre partit, des d'una posició irònica, en la polèmica entre creacionistes i

darwinistes: va proposar, com una broma, que, ja que Adam quedava destronat, se li erigís un monument a Elmira, Nova York, com a testimoniatge de gratitud al pare de l'espècie humana. Però la broma li va fugir dels dits quan uns seriosos banquers es van oferir a encapçalar la subscripció per a finançar-lo... Més endavant Mark Twain va confegir els textos que ara ens han arribat traduïts al català en un breu llibret de la nova col·lecció "El far": fragments de textos biogràfics d'Adam i d'Eva, que arriben fins a un soliloqui d'Adam després d'una visita al dinosaure del Museu d'Història Natural de Nova York. Entremig, els aspectes més divertits i que més ens poden interessar són els experiments científics d'Eva, les seves descobertes i les lleis i els axiomes que formula.

La trista mort del noi ostra de Tim Burton.

Tr. Miquel Desclot. "El far", 5, Angle editorial, Barcelona, gener 2007.

No cal presentar Tim Burton en un butlletí de ciència-ficció, ni potser en cap altre ambient de cultura: li devem moltes estones gratificants i inquietants. Ara ens ha arribat, dins una menuda i exquisida col·lecció d'Angle editorial, la seva primera obra com a autor i il·lustrador, una preciosa sèrie de poemes, o de contes en vers, acompanyats de les seves suggeridores il·lustracions. I, com als seus films, trobem personatges solitaris, inadaptables ja des del naixement, com en Robotet, nascut del contacte adúlter entre la senyora Puig i el microones, o l'Hereu Mòmia, el nadó Àncora, o el Nen Ostra que dóna títol al volum i protagonitza un dels textos més escruixidors, però que la humanitat de Tim Burton sabrà recuperar-nos. Les versions de Miquel Desclot ens fan arribar amb tota la fantasia i la bellesa extravagant aquestes històries agredolces o terribles, com la de la Carola o la del repulsiu fill de pingüí, i al final hi ha tots els poemes en l'original anglès.

ENTREVISTA

JA SOM A KI!:

(entrevista a la Mercè Masnou i en Joan Llongueras, autors del "fenomen" Kadingir)

Escriure un llibre a quatre mans no és una novetat, però no és fàcil. Escriure una obra per a un públic juvenil però que alhora interessi a gent de totes les edats no és impossible però no és corrent. Tenir de protagonista una nena d'onze anys que no és ni òrfena, ni desgraciada, ni incompresa, ni superdotada, ni pobra, ni dolentíssima ni una santa, ni, de fet, res de l'altre món és un risc. Buscar-se un assessor de llengua sumèria només per batejar els personatges ja comença a ser poc habitual. Tenir planificada una sèrie de deu llibres quan tot just acaba de sortir el primer... pot ser innocència, però en aquest cas és il·lusió. Posar-ho tot junt i començar venent més de deu mil llibres de la primera entrega, és... és... és KADINGIR.

Trobar-nos tampoc no és fàcil, quan no hi ha un entrebanc, hi ha un accident o me'n descuido, o plou

massa, però al final ens trobem i per si de cas vaig al gra no fos que s'acabés el món d'aquí a una estona i ens agafés a mitja feina:

Això de les entrevistes no és el meu fort, així que potser haureu de parlar vosaltres, però d'entrada vull dir que a mi m'heu deixat amb les ganes de saber moltes coses que sembla que han de passar, però que encara no passen...

No hem volgut deixar ningú amb l'ai al cor, tot és de bon rotllo! —comença en Joan tot decidit—. Sembla que acabi el llibre com els Disney, oi? Tenim reina, TXAAAAAN! I s'ha acabat, doncs no, això no va així... —i la Mercè continua— cada personatge té la seva història, les hem d'explicar totes i les explicarem totes! Ja tenim deu volums perfilats. De moment tenim una data, el 7/7/7, que per a la nostra història és una data clau i que és quan sortirà el segon llibre, "El senyor de Zap", hem insistit molt a la nostra editora perquè la data fos aquesta, ho entens? No? Donaaaaaaaa!! 7+7+7 fan 21! El número més important del nostre llibre!

(Ara ho entenc, però no ho explico per no trencar el 'suspense' als futurs lectors.) A qui va dirigit el vostre llibre?

Mira, bàsicament nosaltres intentem fer diversos nivells de lectura, ho pot llegir un nen de 10 anys, un de 20, un de 60... s'ho ha llegit gent de prop de 70 i diu que s'ho ha passat la mar de bé perquè cadascun hi veu detalls diferents segons les seves vivències, per exemple, quan la Ishtar diu 'ja sóc a Ki!' cadascú ho entendre d'una manera diferent, segons l'edat que tingui, oi? Encara que l'editora va escriure "Aquí" en lloc de "a Ki", no

ens en vam adonar a l'hora de corregir i ens va espatllar una mica el cop d'efecte... Jo penso que hem aconseguit crear una col·lecció bastant interessant de personatges que poden enganxar lectors en el primer, en el segon o en el tercer llibre. En aquest primer hi ha una bona colla capítols costumistes perquè volem situar bé el món dels humans, però també obrim una gran quantitat de fils que anirem tancant en els altres llibres. **No volem deixar cap fil obert!** Cada cosa tindrà la seva explicació en un moment o en un altre, volem donar molt de joc durant molt de temps, i totes les coses tenen el seu nom...

A veure, expliqueu-me això dels noms...

Podíem haver agafat noms comuns com ho fan tants, o inventar-los, bé que hi ha gent que parla el Klingonià, oi? Però això havia de ser una saga i havíem de mirar a llarg termini perquè volem fer un llibre per any. **Se'ns va aparèixer el món mesopotàmic de cop, com un "PLING!" i vam agafar un "lexicon" sumeri com a base i el kiita n'és un derivat; fins i tot pensem fer un diccionari kiita - català.** Tenim un assessor magnífic de sumeri que és català però treballa a Xicago des dels anys 50 i que ens va explicar que en tot Europa no hi havia cap especialista en això i perquè curiosament els americans són així d'alegres i fantàstics no com els europeus que increïblement sembla que no les fem aquestes coses. El sumeri és un llenguatge molt sil·làbic i ens ha permès fer-ne neologismes component mots, Ishtar és una deessa sumèria i no té traducció, però per exemple Tid en sumeri vol dir ferotge i els nostres Tidnums són una mena de tigres. De fet no hem inventat gairebé cap nom, la majoria existeixen i estan documentats i en un moment determinat la història de Ki entroncarà amb el món sumeri a base de canvis d'univers i es veurà quin és realment l'origen de Ki i del kiita.

I això d'un llibre per any?

Ja en tenim 10 de pensats... com a mínim!, i poden ser 10, però en poden ser més. L'editora ens va demanar un avançament per a la fira de Bolonya per vendre una sèrie i no un llibre sol i li vam poder fer-lo de 10 i els coreans ja ens han comprat els 4 primers! La feina grossa gairebé la tenim feta; a més ha coincidit que ara s'estan tancant moltes trilogies, sembla que tothom fa trilogies ara, però el nostre referent era una mica en Terry Pratchett, però ens sembla que va molt lent i nosaltres no volem tenir els lectors esperant anys per la continuació d'una història! Ara ha sigut la Ishtar la protagonista, però a cada llibre el protagonista serà un personatge diferent i cada llibre es pot llegir de forma independent i els que ja n'hagin llegit algun veuran la relació entre les històries i els que només en llegeixin un tindran una història completa. **Hem creat un 'brou de cultiu' i l'anirem desenvolupant.** Tenim els mapes de tot, de les regions, dels hemisferis; vam començar creant el món sencer perquè ja vam partir de la idea de fer una saga, vam crear les cinc races i les biografies per a cada personatge, i després ens és més fàcil anar creant les històries a partir d'aquí... **També volíem una cosa lleugera, que no tragués la son, però que enganxés. Volíem capítols curts per engrescar sobretot els nanos que potser si veuen un capítol massa llarg no el comencen i a més tenen molt poc temps per llegir en això sí que no ens assemblem a la senyora Rowling!!!!!!!!!!!! I també volem que la gent rigui, però no un "riure per riure", volem que tot tingui la seva explicació.**

Jo hi he trobat un munt de referències a altres llibres, la tortuga de Momo, els animals parlants del doctor Doolittle, la porta del temps....

I la guerra dels tres dies, o la guerra de tal o de tal i tantes altres coses! **Barregem piles de conceptes que nosaltres tenim interioritzats.** El nostre esquema cronològic va des de l'any 38.500 a.c. que és quan neix Murguba fins a coses que passaran en un futur i que encara no se saben!

I ara em direu que tot això se us va acudir en un sol dia, oi?

Nooooooo, vam començar a buscar i buscar referents perquè no volíem dir de cop que hi ha una dimensió paral·lela... on casualment una de les cinc races és clavadeta a nosaltres, hem fet molta recerca! Hi ha d'haver un nexa, una unió entre tot plegat, pensa que tenim personatges que encara ni surten! Ja s'anirà veient.

Com us vau trobar? Perquè tu, Joan, sé que véns del món del còmic i tu, Mercè?

Jo sóc professora d'educació física i treballo a l'Autònoma però més aviat a la banda de màrqueting, en la promoció de l'esport, res a veure!!!!!! Ens va unir Internet, el gran invent del segle XX però de fet va ser culpa de la J.K. Rowling, mira, jo faig un còmic (que es diu Harry Potra) que és una paròdia del seu Harry Potter i les filles de la Mercè se'l llegeixen... I és que les meves filles ja tenen tota una història al darrere perquè jo havia escrit una enciclopèdia dels quatre primers volums de Harry Potter que mai no em van deixar publicar perquè vaig demanar permís als agents de la senyora Rowling i també vaig fer-ne una paròdia (que es diu Dani Ferrer) que sí que es va publicar i les nenes em van enviar al Blog d'en Joan (el Déu vos guard!) ens vam posar en contacte i vam anar parlant i mira! I a través del Blog també vam conèixer en Joan Puig que ens ha fet les il·lustracions i al saló del còmic anunciarem que Kadingir sortirà també en còmic, de moment en tenim una mena de maqueta...

Què us pregunten generalment a les entrevistes?

Ens solen preguntar com ho fem per escriure a quatre mans i ens agrada explicar que vam quedar un dia per Internet (altre cop el gran invent!) i vam connectar de seguida i vam decidir escriure un llibre a mitges. El primer que vam fer va ser fer una llista del 40 capítols (sempre hi ha 40 capítols!) i un petit resum de cada un. No ens agrada que hi hagi un protagonista que sigui del tot protagonista i en un moment determinat un secundari pot passar a protagonista d'un altre llibre. Jo escric un tros i l'hi envio a la Mercè. Al principi, ella el retocava i me'l tornava i jo el tornava a retocar i li tornava i ella hi tornava, en diem "la patata calenta", però a mesura que passaven capítols vam veure que el nostre estil és molt semblant i ja vam anar agafant confiança i en un moment determinat quan ens passem els capítols els continuem gairebé sense llegir-los. Ens reunim de tant en tant per veure que no marxem massa de l'esquelet inicial i que el nostre llenguatge continua essent assequible i anem fent! Potser ens ha ajudat el fet que tots dos venim del món de l'humor i ens va ser fàcil assentar les bases. Teníem clar que volíem una nena com a protagonista inicial perquè les nenes donen més joc i que havia de ser una nena normal i d'una família que sembli normal i que siguin tots vius no com els supermans o els Harry Potters, els Spidermans...

I visqui en una casa normal, a Can Sata, que és com si fos a casa meva, oi?

Em penso que tots voldríem viure a Can Sata i amb una família així de normal!

Què és el que fa diferent el vostre llibre?

L'humor, els capítols curts... i una cosa que és totalment mèrit de la Mercè: tot està escrit en present! Al principi em costava, però ara pensem que no podria ser de cap altra manera, i la nena, que parla d'una manera especial i això ha estranyat a molta gent que ens diuen que una nena d'onze anys no parla d'aquesta manera i no diu que vol anar a "prendre un cafetó", o "a la discoteca"... n'hi ha de gent que ens pregunta sobre això als fòrums d'Internet! I també que no és un "totxo", nosaltres no passarem mai de les 500 pàgines... i que les coses tenen un fonament real, pensa que al llibre hi ha conceptes que jo he estudiat a quart de màrqueting i n'hem fet una versió, per exemple, per al pla d'acció d'en Naki, és que som pedagògics nosaltres! Tots dos hem donat classes molt temps i ens empesquem la manera d'explicar les coses perquè gairebé sigui "l'alumne" el que acaba la frase, que aprengui sense saber-ho, mira, per exemple els Anzuds, viuen en un règim clarament comunista encara que la paraula no surti enlloc sempre hi haurà algú que se n'adonarà! Per al segon llibre hem estat estudiant el funcionament de la telepatia, perquè no volem que hi hagi telepatia perquè sí, volem que tingui la una certa base científica i en un moment determinat un nano pugui buscar qualsevol concepte a Internet i trobi que existeix i si li convé es documenti. Sembla que de moment ens n'hem sortit.

I la versió castellana qui us la fa?

Nosaltres!!!!!!!!!!

Bé... ens anem engrescant i la conversa és molt més llarga, però nosaltres no podem fer 10 entregues del butlletí per posar-la tota... el cas és que sembla que queda clar que 10.000 llibres no es venen perquè sí, oi?

Podeu trobar més informació a la web de [KADINGIR](#)

La fotografia dels autors és d'en Jason Keith.

bea puig

TELEVISIÓ

HEROES

Superherois per a les masses

El panorama televisiu als Estats Units va canviar fa un parell de temporades amb la irrupció de *Lost* (Perdidos), una sèrie amb abundants elements de ciència-ficció que es va convertir en un èxit sonat de la nit al dia. Des dels temps d'*Expediente X* no hi havia hagut un programa fantàstic amb tanta acceptació entre el públic de totes les edats. Immediatament les altres cadenes es van posar a intentar copiar l'estratègia guanyadora de l'abc, el canal controlat per la Disney que emet *Lost*. De la mateixa manera que fa temps es van posar de moda les sèries de

metges, després les de policies, les d'advocats i després altre cop les de metges, ara tocava el torn una vegada més a la ciència-ficció. A la següent temporada la graella era plena de marcians, holocausts nuclears, detectius que parlen amb fantasmes i altres rareses que semblava que havien quedat perdudes en la dècada anterior. Cap de les sèries no va aconseguir fer ombra a *Lost* i la majoria van desaparèixer de la programació discretament.

Quan semblava que ja ningú no gosaria disputar a *Lost* el títol de sèrie estrella per tercer any consecutiu, al principi de la temporada 2006-2007, la nbc es va treure un as de la màniga que els va sorprendre fins i tot a ells mateixos. La premissa era senzilla: el món és ple de gent amb superpoders i ni tan sols els afectats ho saben; un professor intenta localitzar-los i ajudar-los a entendre les seves noves habilitats. Per als qui han llegit alguna vegada un còmic dels *X-men*, la idea els sonarà molt familiar. I, vist des d'aquest punt de vista, sembla obvi: els principals èxits de taquilla del cinema en els darrers anys han estat pel·lícules de superherois. Els mateixos *X-men* han protagonitzat una trilogia que ha fet milions. Fins i tot els personatges de sèrie Z com el Motorista Fantasma tenen la seva

oportunitat de jugar a primera divisió en el mercat actual. Una sèrie sobre aquest tema no sembla una idea gaire desencertada.

Però la televisió i el cinema són dos mons a part. La gent pot estar disposada a pagar deu dòlars per passar el dissabte a la tarda menjant crispetes als multisales, però a casa les coses són diferents. Calia fer la transició amb una mica de tacte, per si de cas. La solució: una sèrie en què els superherois van vestits

de carrer. Res de pijames de lycra de colors vius, noms fabulosos i fites increïbles. Aquests herois serien gent normal, amb problemes per a arribar a final de mes, amb embolics sentimentals i amb poques ganes de salvar el món. Un cop més, una idea coneguda pels qui han seguit l'evolució dels còmics durant les dècades dels vuitanta o noranta, però encara poc explotada a la pantalla gran. I una excusa perfecta per als qui consideren el gènere una cosa per a nanos. La idea és poder veure tranquil·lament els *X-men* i gaudir-ne sense haver de reconèixer que t'has rebaixat al seu nivell. El públic potencial per a un invent així és pràcticament infinit.

I així va començar *Heroes*. Sense gaire soroll, discretament. En un parell de setmanes tothom en parlava. L'inici de la tercera temporada de *Lost* havia decebut fins i tot els més fidels. Els guionistes no sabien gaire bé com resoldre els embolics dels seus personatges i les històries no avançaven. En canvi, aquesta sèrie nova començava fort. Una bomba destruïa Manhattan. Un japonès viatjava en el temps i creia que ho podia evitar. Una consigna misteriosa que tothom repetia: salveu la cheerleader i salvareu el món. Uns personatges creïbles, unes situacions interessants i una acció que avançava a velocitats supersòniques, una realització dinàmica, uns actors competents. El boca a orella va funcionar i *Heroes* va començar el segon mes com la sèrie més vista de la nova generació, amb tots els afeccionats al fantàstic enganxats a la pantalla el dilluns a la nit, mentre *Lost* continuava perdent audiència.

Els mesos han anat passant i la història cada cop ha millorat més. El creador Tim Kring i el seu equip de guionistes han fet els deures. Han traslladat personatges dels *X-men*

directament a un drama televisu clàssic, respectant les normes de tots dos gèneres però sense alienar els qui no en són experts. I se n'han sortit. Els fans dels còmics reconeixeran clàssics dels *X-men* com el teletransportador Nightcrawler, la Rogue i la seva capacitat d'absorbir poders, un Àngel sense ales, una dolenta capaç de metamorfosar-se a l'instant com la Mistique, una adolescent amb els poders curatius de Wolverine i un Professor X jove, indi i amb un munt de cabells, per citar-ne només alguns. Els autors han tingut el detall de reconèixer les seves fonts, ja que segurament no estan pagant cap royalty a la Marvel: en un dels darrers capítols Stan Lee, creador original de tots aquests superherois, va fer un petit cameo com a conductor d'autobús. Ja és tradició que Lee aparegui a totes les pel·lícules basades en personatges seus, com Hitchcock feia en el seu temps, i que tragués el cap a *Heroes* no és més que reconèixer d'on han sortit les idees inicials. És més: com a productor executiu de la sèrie apareix Jeph Loeb, un dels guionistes de còmics de la nova fornada amb més admiradors, ja considerat un creador de culte. Loeb fa el mateix paper a *Smallville*, l'altra sèrie de superherois d'aspecte normal, aquest cop barrejant *Superboy* i *Sensación de vivir*. Si *Smallville* era un precedent d'*Heroes* pensat per als més joves, amb un èxit més que considerable, era lògic que pensessin a reclutar Loeb per a la nova aventura. (Detall per a *connaisseurs*: Loeb ha portat a la sèrie el seu company d'aventures, el dibuixant Tim Sale, amb qui ha creat alguns dels còmics més famosos dels darrers anys. Sale és el responsable dels quadres que pinta l'artista que pot veure el futur.)

El fenomen *Heroes* no ha fet més que augmentar des de llavors. Internet s'ha omplert de fans que proposen teories i possibles desenllaços, igual que passava amb *Lost*, aquest cop amb tots els nombrosos afeccionats als còmics afegint-se a la festa. L'audiència més "normal" també ha anat creixent capítol rere capítol fins a convertir la sèrie en una de les més vistes arreu del país i ara ja a tot el món. I la veritat és que s'ho mereixen. La qualitat de la feina és innegable. Després dels primers divuit episodis, *Heroes* ha fet la típica pausa primaveral amb el títol de campiona de la petita pantalla ben aferrat. La recta final de la temporada, iniciada el 23 d'abril, s'encara amb totes les apostes a favor. Mentrestant, el vell favorit, *Lost*, va haver de parar màquines abans de Nadal i muntar una estratègia d'emergència per recuperar terreny. Una pausa massa llarga per a donar temps a guionistes i directors de trobar el camí perdut ha resultat un cop d'efecte arriscat i al final poc favorable. Aquest és l'any d'*Heroes* i res no ho podrà evitar. Si seran capaços de mantenir el ritme durant tres temporades o més ja és una altra cosa. Aquesta mena d'històries són relativament fàcils de començar però evitar que l'interès decaigui és una altra qüestió. Material n'hi ha: més de quaranta anys de tebeos. Ja veurem què passa. Mentrestant continuarem gaudint de les aventures de Hiro, Sylar i tota la trepa com si fóssim criatures.

Heroes, amb el títol *Herois*, és present en català a TV3 des del 2 de maig.

Salvador Macip

CÒMIC

ELS SALONS D'ABANS DEL SALÓ DEL CÒMIC

1.
Un

ofici amb poc benefici

Ser ninotaire a Catalunya, abans de la Guerra Civil, equivalia a treballar en una feina poc glamurosa i mal pagada.

El dibuixant i periodista Jaume Passarell en una crònica a *Mirador*, el maig de 1935, es lamentava del poc ressò que aquest ofici obtenia entre les capes més cultes i il·lustrades del país: "Si els amateurs d'ací es mostren pròdigs en l'adquisició de pintures i escultures de tota mena, es giren d'esquena, en canvi, davant dels ninots o dels dibuixos humorístics. El dibuix acolorit, amb un peu divertit a sota i la caricatura personal, estilitzada i aguda, fruit d'un esperit d'observació que arriba, molts cops, al moll de l'ànima humana, no els interessa, almenys com a obra d'art. Només els fa riure. Hi passen pel davant, se'l miren una estona, riuen i marxen. Ja han complert. En canvi, davant d'un quadro de dimensions desmesurades o d'una escultura de tamany impressionant -només pel tamany-, que no diuen res, per la senzilla raó que són obres en què només hi ha mans, pedra o color, no

titubegen a adquirir-les, convençuts, ingènuament, que es tracta d'obres mestres".

Si el classisme existent entre "arts majors" i "menors" era un fet que jugava en contra del prestigi del dibuix humorístic, des d'un punt de vista industrial i crematístic les coses no anaven gaire millor. Tot això ho va poder comprovar en carn pròpia el pintor Antoni Clavé, quan va haver d'exiliar-se a París l'any 1939 i va haver de subsistir dibuixant el que calgués.

Els atzars laborals van dur Clavé a entrevistar-se amb l'editor Ettore Carozzo, el qual li va encomanar una pàgina d'històries a l'estil americà. Com relata al llibre *Antoni Clavé fa memòria*, l'editor parisenc la va trobar bé i li'n va encarregar d'altres: "Em va preguntar el que cobrava a Barcelona per una pàgina semblant. Jo guanyava vint-i-cinc pessetes i l'Opisso, trenta-cinc; vaig mentir, però, i li vaig dir trenta-cinc (uns cent cinquanta francs). I comentà que era molt poc, ja que ells pagaven cinc-cents francs. I jo vaig preguntar si era per mes; "no, per pàgina", respongué. Jo no me'n sabia avenir."

Aquest és un exemple aclaridor de la diferència d'escala entre les indústries culturals europees i les catalanes. Mentre a França la professionalització del mitjà era ben remunerada, aquí succeïa tot el contrari. Jaume Passarell ho resumia així: "la gent es creu que els humoristes del dibuix han vingut al món amb la trista missió, enganxada a l'esquena com un estigma, de fer riure a la gent primària, i encara de franc, per afegidura". Un estigma que, per desgràcia, encara continua vigent en el subconscient popular i empresarial del sector.

2. Ninotaires... al Saló!

Abans del 39, quan tots aquests invents del Saló del Còmic ni s'intuïen, els nostres ninotaires ho tenien força magre: per augmentar el prestigi, l'autoestima i col·locar

originals havien de fer exposicions a les galeries d'art; val a dir, en uns establiments on la majoria del públic infravalorava l'art popular. Cal dir, però, que indrets de renom com les Galeries Dalmau, la Sala Parés o la Sala Gaspar exhibien amb regularitat els treballs dels ninotaires més preeminents. El format de les mostres acostumava a ser individual. Les exposicions col·lectives no sovintejaven gaire, però, estimulades per l'èxit del 'Salón de caricaturistas' de Madrid, endegat l'any 1909, Barcelona va tirar endavant algunes experiències similars.

El tret de sortida dels 'salons' catalans va tenir lloc el gener de 1916, data d'inauguració del primer 'Saló d'Humoristes', a la Sala Mozart, impulsat per Joan Grau Miró i Josep Ma. Molina. En aquell moment les publicacions d'humor més conegudes eren *La Campana de Gràcia* (1870), *L'Esquella de la Torratxa* (1872), *En Patufet* (1904) i *Papitu* (1908), que va dirigir Francesc Pujols. Al *TBO* encara li faltava un any per néixer.

Al primer 'Saló' hi van participar, entre d'altres, 'Apa', 'Bon', Llorenç Brunet, Castanys, Cornet, Fresno, Junceda, K. Hito, Opisso, Passarell, Tito, Xaudaró, Remigiús i Picarol. La secció retrospectiva mostrava dibuixos publicats a *L'Esquella de la Torratxa* i *La Campana de Gràcia*. Cinc dècades més tard, Castanys recordava la gesta dient: "No crec que cap altre Saló d'Humoristes hagi superat ni tan sols igualat l'aportació d'obres d'aquell". Castanys afegia: "L'èxit de públic fou immens. Pel que respecta a la venda, no va satisfer les nostres aspiracions, però tampoc no fou descoratjadora". Un dels visitants, el senyor Compte Viladomat, va cometre la proesa de comprar set obres de cop.

A la segona edició del Saló, el 1918, Castanys es va empescar un estratagema perquè Compte Viladomat també li adquirís una obra: li va fer una caricatura i la va penjar. Però quan el comprador es va trobar davant del seu retrat, "arrugà el front, restà silenciós, aclucà una mica els ulls, retrocedí unes passes, donà un tomb per la Sala i, després d'acomiar-se dels presents, desaparegué per a no tornar més. La desolació quedà retratada en el semblant de tots. La consternació fou general".

3. Un parèntesi amb llibre

Si el segon Saló d'Humoristes havia trigat un parell d'anys a materialitzar-se, per veure el tercer caldria esperar fins al 1925... Mentrestant, havien tret el cap i desaparegut publicacions del ram com *Cuca Fera* (1917) i *L'Estevet* (1921-1923), dirigida per Manuel Carrasco i Formiguera. La revista esportiva *Xut!* (1922) començava a fer forat. De professionals, doncs, n'hi havia a cabassos, però ningú no es veia amb cor de tirar endavant un quart saló.

L'any 1928, l'escriptor Xavier Picañol va plantejar al dibuixant Joan G. Junceda, la possibilitat de reprendre'ls. Junceda no hi va demostrar gaire entusiasme: "La visió d'una

exposició d'aquestes —va respondre—, més aviat produeix una sensació desagradable. És com, per exemple, si us tanquessin a una sala on hi hagués enceses cent o dues centes bombetes de moltes bugies. Que a aquesta sala hi afegissin deu o dotze fonògrafs tocant tots una cosa diferent. Si després us hi possessin encara un parell de sirenes i una banda de cinquanta o seixanta músics tothom tocant per les seves, acabaríeu malalt. Amb les exposicions col·lectives passa el mateix".

El 1931, veia la llum *El Be Negre*, una capçalera satírica sota la direcció de Josep Maria Planes, destinada a convertir-se en l'últim gran referent mediàtic abans de la Guerra Civil. Aquell mateix any, el dibuixant Feliu Elias, 'Apa', publicava un llibre teòric: *L'Art de la caricatura*, on reivindicava l'humorisme contemplatiu i cognoscitiu, sorgit d'una causa intel·lectual, i l'equiparava a qualsevol obra d'art pur.

El volum d'"Apa' va ser ben rebut pels lletraferits. Malgrat les diferències inevitables, podem aventurar que va ser un revulsiu en pro de la tasca dels ninotaires equiparable al que, quatre dècades més tard, representaria el volum *Los "comics" arte para el consumo y formas pop* (1968), de Terenci Moix.

4. El retorn dels salonistes

INTERVENTORS CALIQUENYOS

—Aquí no's fa coacció a ningú, si no té vot, ja el farem votar.

L'any 1933 va ser important per als professionals del gremi. Aleshores, es va constituir el Sindicat de Dibuixants, ran d'unes iniciatives encapçalades per l'artista andalús Helios Gómez.

En paral·lel, es donava a conèixer en societat l'Associació d'Humoristes de Barcelona. Aquesta va voler reprendre el fil perdut dels salons i va muntar el primer Saló d'Humoristes, del 21 de gener al 12 de febrer de 1933, a la Galeria Emporium. En aquella ocasió hi van participar 42 autors i s'hi van exposar 130 dibuixos. L'única obra del catàleg que es podia qualificar d'historieta era la pàgina muda d'Artur Moreno, titulada 'La sirena i el pescador'. La resta de participants -entre els quals hi havia els germans Elias, Bofarull, 'Bon', Castanys, Junceda, Nogués, Opisso, Quelus, Shum i Xirinius- hi publicaven acudits o caricatures.

Jaume Passarell, des de *Mirador*, criticava el gruix de la mostra. "Fa l'efecte, després d'una ullada de conjunt, que cap dels expositors no s'hagi amoïnat massa en la tria de les pròpies obres. Que gairebé tots, especialment els humoristes que frueixen d'un major prestigi, els que tenen un nom acreditat, s'hagin limitat a complir".

El dibuixant tornà a mostrar-se combatiu en ocasió del segon Saló d'Humoristes, que l'Associació va organitzar, l'any 1934, a les galeries Syra. Des de *Mirador*, Passarell clamava: "Constatem un fet: ha estat el saló més inferior de tots. Les aportacions dels artistes no han estat gaire afortunades. Excepte uns dibuixos de Junceda i un altre dibuix deliciós de Xavier Nogués, la resta semblava executada per aficionats. Ultra aquests dos, hi ha hagut la conferència donada per En Francesc Pujols, de la qual es pot dir que ha estat, en realitat, la manifestació d'humorisme més brillant que s'ha celebrat al dit Saló".

Si les nostres informacions són correctes aquest va ser l'últim Saló d'Humoristes. A canvi, el 1935, una colla de dibuixants es va aplegar sota l'acrònim N.I.P.U. i, el 4 de maig, van fer una mostra col·lectiva a la Sala Gaspar.

Hi eren presents Junceda, Castanys, Opisso, Calzina, Cornet, Mestres, Moreno, Prat, Quelus, Roca i Xirinius. Passarell, contra el que es pugui témer, la va elogiar. Escrivia: "En conjunt, l'exposició dels N.I.P.U. és important. És, també, alegre. Fa molt contrast amb les que celebraven abans els nostres humoristes, la característica de les quals eren la tristesa o la grisor".

Els N.I.P.U. van tornar a la Sala Gaspar el 25 d'abril de 1936. Hi participaven Quelus,

Xirinius, Prat, Moreno, Opisso, Castanys, Junceda, Llaverías i Calzina. Passarell reprenia la crònica en positiu: "Els ninots són bons tots. Res d'aquells alts i baixos tan acusats que hom palesava en els salons d'humoristes barcelonins" i afegia, amb esperança, que l'activitat del col·lectiu, "ben orientada, pot arribar a constituir una entitat artística important, un saló d'humoristes autènticament barceloní, l'aglutinador dels valors catalans, despullats d'influències forasteres. És l'avantatge que té fer les coses en català".

Eren altres temps, sens dubte. Però val la pena deixar constància que entre 1916 i 1936 es van fer intents per consolidar el que serien els precedents dels nostres salons del còmic. La fortuna, però, no va estar de la seva banda.

Sebastià Roig

JOCS

MAG-BLAST

(TERCERA EDICIÓ)

A L'ESPAI, NINGÚ NO POT SENTIR ELS TEUS CRITS ...

En aquesta secció dedicada als jocs, avui tractarem d'una modalitat que no és gaire coneguda, els jocs de cartes. I parlarem de Mag-Blast, un divertidíssim joc de batalles a l'espai.

En aquest joc, fins a 8 jugadors (recomanat a partir de 10 anys) poden prendre el control de flotes interestel·lars, construïdes i pilotades per races diferents. La diplomàcia ha fracassat i els participants han de fer servir naus, armes, tecnologia i agilitat mental, per triomfar. Des de la relativa seguretat de la teva nau de comandament, has que dirigir la teva flota, tant a l'ofensiva, com a la defensiva. Cada nau de comandament té una capacitat especial, que reflecteix els punts forts de la seva raça, i cada nau de la flota posseeix diferents atributs. Però les naus no serveixen de res sense munició ni capacitat de maniobra, has de vigilar de tenir bones cartes en aquests aspectes. Sempre pots buscar als teus magatzems, per construir més naus.

Has de portar les teves naus a la línia de foc, per protegir la teva nau de comandament del foc enemic,

i així aconseguiràs sobreviure un torn més. L'objectiu final, naturalment, és destruir les naus de comandament dels rivals. La darrera nau de comandament sobrevivent guanya.

Cada jugador disposa en el seu torn de cinc fases: Descart (on pots treure les cartes que no et siguin útils), Robatori (on agafes cartes de la baralla), Reforç (canvi de cartes de recursos per les de la baralla), Maniobra (on pots col·locar la teva flota, segons la teva estratègia) i Atac. Les regles no són complicades i les partides solen durar entre 10 i 20 minuts.

Aquest joc (creat pels germans Petersen, amb l'ajuda a la tercera edició de Robert Vaughn i els dibuixos de John Kovalic) és molt divertit per dues raons principals: els dibuixos de les cartes, i la regla dels trets: quan fas ús de l'armament, has d'acompanyar la teva acció amb un efecte de so (tipus "Fiuuuuuuuuu" o similar). Si no fas el soroll, el tret falla sense més.

Tot això per menys de 20 euros.

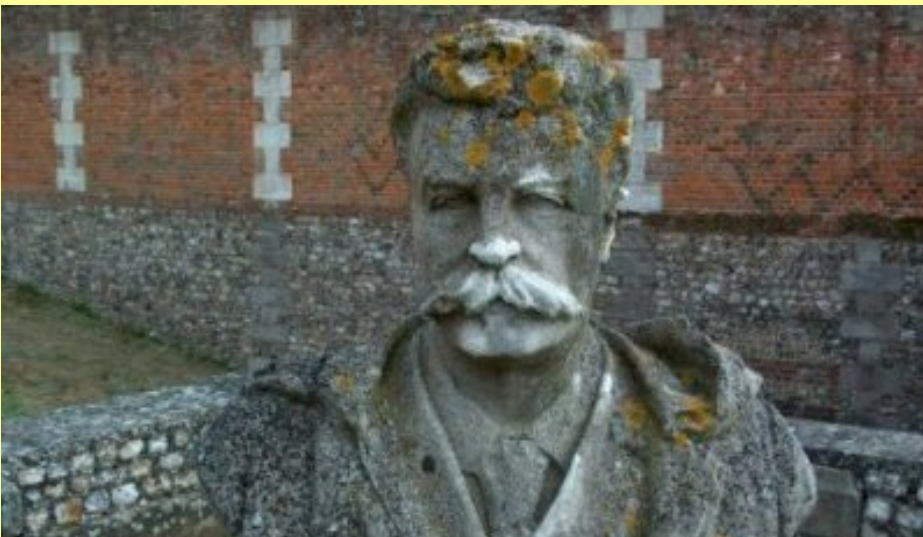
Si en voleu més informació (i us podreu descarregar les regles del joc), visiteu <http://www.magblast.edgeent.com/>.

Que la força us acompanyi (glubs, em sembla que m'he confós d'Univers...).

Isidor Bernabé

OPINIÓ

Sobre algunes pràctiques d'edició

Arran de la recent edició dels *Millors contes de literatura fantàstica*, que vam ressenyar al butlletí número 3, ens vam quedar amb les ganes de comentar la manera com eren publicats alguns dels contes, i algun altre detall. No semblava adequat observar-ho a la

Guy de Maupassant al castell de Miromesnil, on va néixer el 1850

ressenya, de caire més aviat informatiu. Ho comentem ara no per fer servir d'ase dels cops aquesta antologia, que d'altra banda recomanàvem, sinó perquè culmina una tendència

que sembla que convindria no deixar de fer observar.

Amb el llibre, vam experimentar una perplexitat abans de començar la lectura: als crèdits, al lloc de la propietat intel·lectual, hi diu "de la traducció de l'anglès i de la presentació: Joan Solé"; de les altres traduccions, res. I ja vam comentar que el llibre presenta quinze anglosaxons, cinc francesos i un castellanoescrivent; o sigui que més d'un vint-i-vuit per cent del llibre no té responsable conegut.

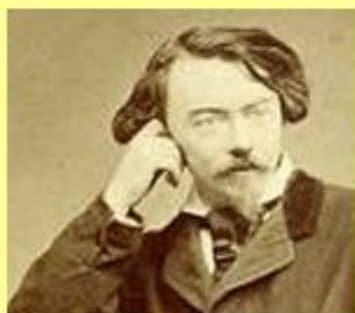
No som ningú per a discutir les traduccions de l'anglès signades per Joan Solé; en tot cas, si alguna objecció hi teníem, la vam dir a la ressenya. Només voldríem rectificar que hi insinuàvem que era la primera vegada que es traduïa al català el conte de Bierce, i ja havia aparegut el 1987 a Laertes en traducció de Xavier Aleixandre.

Però no ens podem estar d'exclamar-nos davant les no reivindicades traduccions del francès: Ja des del títol de "L'Horla", un nom que tots els anteriors traductors, i en són uns quants, sempre han traduït com "L'Horlà" (sembla que ve de Le Hors là; l'orla no hi té res a veure) fins a "La Venus d'Ille", que ha de ser ben clarament "La Venus d'Illa", perquè el relat és explícitament situat a Illa de Tet, al Rosselló, les opcions incomprensibles hi són en una proporció exagerada, en aquestes anònimes traduccions del francès: la garrafa a la tauleta (*carafe*=gerro), camperols que abandonen les cultures (*culture*=conreu), l'oreller del llit (*oreiller*=coixí), el ressort del rellotge (*ressort*=molla), el folre al costat del llit (*fourrure*=pell; aquí és una pell que fa de catifa), enuig (*ennui*=tedi, avorriment), mira sobre el nas (*sous le nez*, que en tot cas fóra "sota", però que vol dir mirar de molt a prop), "pronuncieu Tour" (quan clarament vol dir "pronuncieu Tur"), etc.; a més de faltes d'ortografia incomprensibles: hermini, sumament, trova, fluïda, pluja tibia, deliveraven, tant dura, illesencs (per illesos, d'Illa de Tet)... Repetim en honor de Joan Solé que tot això és a les anònimes traduccions del francès: i el súmmum és al ja esmentat conte de Mérimée: a més de parlar de la ciutat d'Ille (per Illa), Boulternère (per Bulaternera) i Prades (per Prada), juguen al frontó (*jeu de paume*=trinquet; els bascos encara no havien inventat el frontó; i a més explica que l'espectador veu els dos camps), la raqueta (*raquette*=pala; els anglesos encara no havien inventat la raqueta), uns camperols explícitament en català canten un "bonic aire del Rosselló: *Montagnes régionales*" (!), etc., i amb la fal·lera de col·locar interrogants capgirats, fins en posen un al capdavant d'una citació llatina (Merimée a l'original no el posa ni al final).

Reben tant els francesos (i de retop els catalans) que a l'apartat final, que ofereix les notes sobre els autors seleccionats, fins al pobre Villiers de l'Isle-Adam li retallen dos anys de la seva curta vida. De tota manera, no és l'única descurança editorial en aquest darrer apartat: Herman Melville esdevé excepcionalment longeu, i si el criteri ha estat, com sembla, el de citar en la llengua original les obres no traduïdes, i en català les traduïdes, no en tots els casos s'ha estat fidel a aquest criteri.

I també de la no signada traducció al català del conte escrit en castellà hi podríem dir alguna cosa, si més no que ens resulta incomprendible el joc format entorn d'algú que en català pronuncia "caràcters" com a paraula aguda: a l'original castellà sí que és plausible el joc de confondre l'accent en aquesta paraula, i passar-la de plana a esdrúixola, però no en català; tan fàcil que hauria estat per exemple dir que era de tal manera "fins a la medul-la", en què sí que és versemblant la confusió en la col·locació de l'accent.

En definitiva, a partir del que diem sobre un terç del volum, la conclusió de la lectura fóra:

El bretó
Villiers de l'Isle-Adam
va néixer el 1838.

1.- Donar les gràcies al curador per haver fet aquesta antologia, que com se sol dir omple un buit dins la literatura publicada en català.

2.- Donar les gràcies a l'editorial que ha gosat publicar-la, amb un format i una presentació ben dignes i atractives.

3.- Demanar a l'editorial que en prepari una segona edició corregida i revisada (a la pàgina 319 hi ha una mostra ben detonant de la precipitació i la descurança amb què s'ha preparat l'edició) i, si no és demanar massa, que als damnificats amb la primera edició ens en canviï el volum: aleshores recomanarem sense reserves aquesta interessant antologia i en comprarem exemplars per a regalar a amics i parents en natalicis i festes grosses.

A.M.J.

RELAT

SUPERHEROI

Text: Jordi de Manuel; Il·lustració: Guillem Cifré

Spiderman, La Zarpa de Acero, Flash Gordon, Batman, El Capitán Trueno, Superman, Los Cuatro Fantásticos...

Ha crescut envoltat d'ells, i amb ells ha après a llegir i a viure. El seu univers és una barreja de fantasies animades i pel·lícules, una ratlla prima entre el somni i la realitat.

No encaixa en aquest món foll, on res per a ell no té sentit. S'apropa a la finestra de l'àtic on viu. Mira cap a baix. Les persones són formigues; els cotxes, pedretes.

L'aire fresquívol del matí li acarona les galtes. S'agenolla a l'ampit amb les mans al marc de la finestra, agafa aire, clou els ulls i salta amb decisió.

Per primera vegada vola com un superheroi.

Recordeu que el número 5, corresponent a juliol-agost, estarà a la xarxa a començaments de juliol